

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Forum

1 maximumscore 2

- Het gebouw is bedekt met een blauw-wit decoratief patroon, vergelijkbaar met patronen die je tegenkomt in de Arabische / Moorse cultuur en/of de decoraties zijn gebaseerd op geometrie (binnen de islam is er een taboe op het afbeelden van mensen en dieren) met zeshoekige gaten en/of in elkaar gevlochten cirkels en stervormen die ingewikkelde patronen vormen 1
- Dakrand en gevels zijn 'geperforeerd' met openingen of gaten, waardoor een kant-achtig geheel ontstaat dat verwant is aan Arabische architectuur 1

2 maximumscore 3

drie van de volgende:

- De gaten verschillen van grootte en/of de horizontale banen zijn soms breder, soms smaller.
- De gaten zijn onregelmatig over de horizontale banen 'gestrooid': het gatenpatroon op de voorgevel is asymmetrisch geordend, of: de horizontale banen met gaten lopen niet over de hele gevel door.
- De gaten zijn soms in groepjes van gelijke grootte geordend (rechtsboven), soms wisselen groot en klein elkaar regelmatig af.
- De blauw-witte tegeldecoratie heeft een optisch effect: vormen lijken te kantelen en te draaien en/of er lijken steeds andere combinaties / cirkelvormen te ontstaan.
- Het patroon van de blauw-witte tegeldecoratie verdicht zich op sommige plaatsen op de gevel.
- Sommige gaten krijgen een stervorm als gevolg van de blauwe tegeldecoratie.
- De contourlijn van het gebouw is onregelmatig doordat gaten soms op de hoeken zitten.

per juist antwoord

1

3 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Het openbare karakter wordt versterkt doordat je het atrium (met zijn bezoekers) van buiten kunt zien. Het gebouw wordt er letterlijk doorzichtig en open van. Het lijkt of je er vanaf de straat zó in kunt lopen.

Vraag	Antwoord	Scores
4	<p>maximumscore 2</p> <p>twee van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De totaalvorm is complex: de plattegrond is zeshoekig (die al zes 'gevels' suggereert in plaats van vier) en het gebouw 'verjongt' naar boven toe. – De brede zijgevels zijn verdeeld in drie vlakken, twee driehoeken en een ruit, die ten opzichte van elkaar geknikt zijn. In plaats van één vlakke zijgevel krijg je nu drie verschillende wanddelen. – Alle wanden hebben verschillende standen en richtingen / hellingen. Daardoor zie je steeds andere hoeken als je om het gebouw heenloopt. – Het 'gat' van het atrium heeft een grillige vorm die de brede gevels nog gecompliceerder maakt dan ze al zijn. Als je er omheen loopt overlappen de uitstekende delen (vloeren) elkaar steeds op een andere manier. 	
	per juist antwoord	1
5	<p>maximumscore 3</p> <p>drie van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Architectuur is meestal gebaseerd op horizontalen en verticalen; hier zijn bijna alle richtingen schuin en/of alle vlakken hellend. – Het is een grillige vorm met scherpe hoeken en hellende vlakken die (als zelfstandig vormelement fungeren, maar) soms niet functioneel zijn voor architectuur. – Het voorste deel van het gebouw heeft eigenlijk geen gevels; veel insnijdingen, waarbij niet goed te zien is wat binnen- en wat buitenruimtes zijn. – Er is geen gelijkmatige indeling in verdiepingen, of: verdiepingen lijken verschillend van hoogte zonder bepaalde ordening. 	
	per juist antwoord	1
6	<p>maximumscore 1</p> <p>deconstructivisme / postmodernisme</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 2

twee van de volgende:

- De gestroomlijnde of aerodynamische vormgeving lijkt op architectuur (of voertuigen) uit sciencefictionstrips en/of -films.
- Het gebouw heeft enigszins de vorm van een kop: een dicht achterhoofd en een open kant die een gezicht lijkt met oplichtende ogen (aan de kant van het plein), waardoor het aan een robot of sciencefictionwezen doet denken.
- De kleur (glimmend blauw) en het (oranje) licht en/of het sterke perspectief in de ontwerptekening versterken het 'futuristische' karakter en/of geven vaart aan het gebouw.

per juist antwoord

1

8 maximumscore 1

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

Ja, dit ontwerp kan 'normale' architectuur genoemd worden, die voor veel mensen acceptabel is; alle andere ontwerpen zijn extremer of provocender: een 'moskee' of een 'ruimteschip' is niet neutraal genoeg voor een openbaar gebouw en/of het deconstructivistische ontwerp is te tegendraads.

of

Nee, want het is een complexe, verrassende vorm, die 'nieuwer' of vooruitstrevender is dan de blokvorm van de 'moskee'.

Dubbelportretten

9 maximumscore 4

- de man links (twee van de volgende): 2
 - rimpeltjes, vouwen, kraaienvoetjes bij de ogen
 - lang (grijs) haar met slagen en/of grijze plukjes in het haar
 - vrij smal gezicht / gezicht met ingevallen wangen
 - neus met een lichte welving
 - kleine ogen met rustige blik
- de man rechts (twee van de volgende): 2
 - opgezwollen aderen bij de slaap
 - ingevallen mond
 - geplooid / gerimpelde huid (kenmerkend voor een oude man)
 - het grote / dubbelgevouwen oor
 - diepliggende / grote ogen met alerte blik

Vraag	Antwoord	Scores
10	<p>maximumscore 2</p> <p>twee van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – (perspectief) Er is geen sprake van centraal lijnperspectief: de convergerende lijnen op de voorgrond komen niet in één punt op de horizon samen (de lijnen hebben elk een ander verdwijnpunt), of: het gestreepte kleed op de voorgrond vormt geen doorlopend motief. – (lichtval) De lichtval is op beide schilderijen verschillend / niet consequent (vooral goed te zien bij de gezichten). – (kleur hemel) Het blauw van de hemel is op het linker schilderij veel donkerder dan op het rechter schilderij. – (ruimte) De figuren bevinden zich te dicht bij elkaar om in één ruimte te zijn. (Dit is vooral te zien aan de armen die buiten het kader doorgedacht kunnen worden.) – (emotie, relatie) De blik van de man links is in zichzelf gekeerd. / De man links kijkt weg en lijkt zich niet bewust van de man rechts. – (horizon, achtergrond) De horizon / het landschap op de achtergrond loopt niet logisch door. 	
	per juist antwoord	1
11	<p>maximumscore 1</p> <p>Het antwoord moet de volgende strekking hebben: Deze veelzijdigheid past bij het ideaal van de universele mens (ontstaan door een groeiend zelfbewustzijn van de mens) / de homo universalis, waarbij een mens zich ontwikkelt (vooral) op het gebied van kunst en wetenschap (zoals deze architecten zich dus ook ontwikkelden op het gebied van beeldhouwkunst en muziek).</p>	
12	<p>maximumscore 1</p> <p>Het antwoord moet de volgende strekking hebben: De passer verwijst naar de architectuur en/of de bladmuziek verwijst naar het componeren van muziek, en daarmee naar 'de goddelijke harmonie' die in deze kunstvormen tot uitdrukking komt (bijvoorbeeld in de ideale verhoudingen).</p>	
13	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • (het onderwerp) Er worden twee kunstenaars geportretteerd, terwijl dat in de periode voor de renaissance vrijwel nooit gebeurde. Dit laat zien dat burgers, met name kunstenaars, in de renaissance meer aanzien hebben gekregen • (de manier waarop) De kunstenaar wordt afgebeeld als een geleerd man / als wetenschapper / als een voornaam persoon, terwijl de kunstenaar in de periode daarvoor vooral werd afgebeeld als (werkend) ambachtsman 	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
14	<p>maximumscore 2</p> <p>twee van de volgende aspecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De mannen zitten tegenover elkaar aan dezelfde tafel. – De handen reiken als het ware naar elkaar. – De man rechts buigt zich naar voren, in de richting van zijn partner. <p>per juist aspect</p>	1
15	<p>maximumscore 1</p> <p>expressionisme</p>	
16	<p>maximumscore 4</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mardersteig, voorstelling (een van de volgende): 1 <ul style="list-style-type: none"> – de rustige houding – het zitten met de handen over elkaar – de wat dromerige / afgewende blik – zwijgend / met gesloten mond • Mardersteig, vormgeving (een van de volgende): 1 <ul style="list-style-type: none"> – het vele (dromerige) blauw (ook op de achtergrond) – het zwart (dat Mardersteig wat meer in de achtergrond duwt) – het warme geel / rood (innerlijke gloed) – overwegend rechte lijnen • Heise, voorstelling (een van de volgende): 1 <ul style="list-style-type: none"> – de actieve houding / schuin naar voren zitten – beweeglijke handen (met de handen praten) – met gerichte blik (half gericht op Mardersteig) • Heise, vormgeving (een van de volgende): 1 <ul style="list-style-type: none"> – vele tinten groen (levendig) – veel wit en/of lichtroze (laat het gezicht oplichten / op de voorgrond komen) – veel korte penseelstreken / vlekken / vegen – de beweeglijke lijnen / kronkelende lijnen 	

Vraag	Antwoord	Scores
17	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Di Cosimo maakt gebruik van het feit dat olieverf langzaam droogt. Het effect is dat hij daardoor geleidelijke / vloeiende overgangen (van licht naar donker) kan maken, waardoor het realisme vergroot wordt en/of waardoor hij heel verfijnd (gedetailleerd) kan schilderen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Kokoschka maakt gebruik van het feit dat olieverf massa heeft en pasteus kan worden opgebracht. Hierdoor zijn de penseelstreken goed te zien, wat een expressief / ruw effect geeft 	1
18	maximumscore 2	
	Het antwoord moet de volgende strekking hebben:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Kunstenaars die op zoek waren naar vernieuwing / naar een manier van schilderen die uitdrukking gaf aan een innerlijke wereld / die een andere opvatting hadden over schoonheid (dan de meer traditionele, natuurgetrouwe portretschilders), zullen het werk van Kokoschka gewaardeerd hebben 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Voor het grote publiek was het werk van traditionele/natuurgetrouwe portretschilders de norm. Met zijn persoonlijke, 'grove' werkwijze voldeed Kokoschka niet aan het beeld dat men van een goede portretschilder had 	1

Beelden op straat

19	maximumscore 2	
	Het antwoord moet de drie volgende stappen bevatten:	
	– Eerst is een boomstam van de schors ontdaan en/of bijgezaagd tot een hanteerbare basisvorm.	
	– Vervolgens is de vorm van de kop gebeiteld, of: met een beitel is de vorm van de kop uitgehakt (de beeldhouwershamer waarmee op de beitel wordt geslagen staat op de grond).	
	– Daarna is de kop beschilderd.	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0

Vraag	Antwoord	Scores
23	<p>maximumscore 2</p> <p>De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De politicus wordt hier verguisd in plaats van geëerd: op een grote 'sokkel' ligt zijn afgehakte hoofd (op een bord, met het mes er nog in) • Brons is een duurzaam materiaal dat traditioneel voor historische (stand)beelden en monumenten wordt gebruikt. De associatie met iets belangrijks en/of verhevens wordt hier teniet gedaan door de lugubere voorstelling en/of door de functie van het kunstwerk als bushokje 	<p>1</p> <p>1</p>
24	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is (nagenoeg) tweedimensionaal: een plat, vlak werk dat je eigenlijk maar van twee kanten goed kunt bekijken • Het bestaat uit een aantal (contour)lijnen of lineaire elementen (en lineaire tussenruimtes) 	<p>1</p> <p>1</p>
25	<p>maximumscore 3</p> <p>De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:</p> <ul style="list-style-type: none"> • (moord:) Het beeld is een (silhouet van Van Goghs) profiel dat enigszins achterover helt en schreeuwt • (filmregisseur:) Het beeld is opgebouwd uit een aantal shots / beelden / frames die een tijdsverloop aangeven (in films worden vaak zes frames gebruikt om een spanningsclimax op te bouwen) • (vrijheid van meningsuiting:) De buitenste contour heeft zijn mond geopend, de binnenste mond is gesloten; dit verbeeldt de spanning tussen spreken en zwijgen, je mening geven of je mond houden 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

26 maximumscore 2

Antwoorden moeten gericht zijn op de artistieke kwaliteit van de werken en moeten de volgende strekking hebben:

Het beeld van Henneman is sterker omdat (een van de volgende):

- het gruwelijke verhaal over de moord op Van Gogh niet naturalistisch of sensationeel wordt verteld (zoals de wraak op de gehate politicus bij Cerny), maar omdat er een visuele verbeelding is gemaakt met meer betekenislagen. Dat maakt het beeld interessanter.
- het geen opsomming is van ingrediënten (zoals bij Cerny) maar één heldere (geabstraheerde) vorm, waarin de verschillende betekenissen zijn samengevat.
- de beschouwer hier eerder aan het denken wordt gezet (vanwege de verschillende betekenissen), terwijl hij het beeld van Cerny maar op één manier kan interpreteren.

Opmerking

Wanneer een relevant deel van het antwoord is gegeven, 1 scorepunt toekennen.

of

Het beeld van Cerny is sterker omdat (een van de volgende):

- het heftige reacties wil oproepen (het is in de eerste plaats een politiek werk) en daar waarschijnlijk ook in slaagt, terwijl het beeld van Henneman niet onmiddellijk emoties oproept bij de beschouwer.
- het enigszins surrealistisch aandoet en dat prikkelt de verbeelding van de beschouwer. Het beeld van Henneman is geabstraheerd en/of formeel.

Opmerking

Wanneer een relevant deel van het antwoord is gegeven, 1 scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Design en leven

27 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Het ontwerpen van zowel het huis / gebouw als de totale inrichting ervan (het interieur) is een (ideaal) voorbeeld van het samengaan van architectuur en vormgeving (totaalconcept) en/of van architecten, kunstenaars en vormgevers die samenwerken aan één project.

of

Het ontwerpen van een eengezinswoning (zowel het gebouw als het interieur) past bij het ideaal om het alledaagse leven goed vorm te willen geven ter verheffing van de (gewone) mens / ter verbetering van de wereld (om in de toekomst efficiënter te bouwen en ontwerpen machinaal te produceren).

28 maximumscore 2

twee van de volgende kenmerken:

- de abstracte / geometrische vormen (driehoek, rechthoek, cirkel)
- het ontbreken van decoratie/versiering
- het gebruik van primaire kleuren (geel, rood en blauw) en zwart en wit
- het zichtbaar laten van de constructie

per juist kenmerk

1

29 maximumscore 2

twee van de volgende:

- (vorm) De wieg bestaat uit eenvoudige vormen (driehoeken, rechthoeken, cilinder, cirkel) die uit standaardplaten en -balken gezaagd kunnen worden en/of van ijzeren buizen gemaakt kunnen worden.
- (constructie/montage) De onderdelen zijn eenvoudig te monteren (twee rechthoeken en twee driehoeken op een cilinder, en dit geheel wordt vastgehouden door twee cirkels).
- (kleuren) De afzonderlijke onderdelen hebben elk een eigen kleur, waardoor ze per onderdeel in één keer / één kleur geschilderd kunnen worden.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

30 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Met de eenvoudige blokken uit dit spel kan een kind verschillende kleurcombinaties maken en/of grote nieuwe vormen samenstellen (zoals een boot, een (stedelijk) landschap en een brug). Dit spel is te vergelijken met de experimentele vormen / het materiaalonderzoek van de studenten van het Bauhaus.

31 maximumscore 1

een van de volgende:

- Vormgevers van nu zijn op zoek naar milieuvriendelijke manieren waarop ze kunnen vormgeven, dus zonder grondstoffen te gebruiken die het milieu belasten en/of door grondstoffen te gebruiken die recyclebaar zijn.
- Schimmels associëren we niet direct met aantrekkelijk design. Het is voor vormgevers een uitdaging om van minder aantrekkelijk / ongebruikelijk materiaal toch een aantrekkelijk en/of goed product te ontwerpen.

32 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste uitleg:

Met het GIY-pakket leer je het product helemaal kennen / leer je iets over de herkomst en/of de aard en/of de werking van de verschillende materialen. Daardoor word je je meer bewust van de grondstoffen en/of word je gestimuleerd om zelf nieuwe producten / ontwerpen te maken (bijvoorbeeld van afval of schimmels).

of

Met het GIY-pakket ontstaat (opnieuw) een duurzaam product, omdat je het na gebruik bij het groenafval kunt doen (weer recyclen kunt).

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

33 maximumscore 2

De antwoorden dienen de volgende strekking te hebben:

- Bauhaus-ontwerpers ontwierpen in een bepaalde stijl / een abstracte moderne vormgeving die gold als universeel / voorbeeldig (omgeven door deze producten zou de wereld vanzelf mooier, beter worden) 1
- of
- Bauhaus-ontwerpers hielden zich niet bezig met vraagstukken rondom duurzaamheid en/of klimaat, maar meer met het bedenken van nieuwe vormen / een ideale nieuwe esthetiek (voor de mens) 1
- De huidige generatie ontwerpers bedenkt oplossingen voor verschillende problemen (van mens en milieu) zoals duurzaam en/of milieuvriendelijk produceren en het reduceren van de afvalstoffen (footprint), en is minder bezig met universele vorm / stijl en/of vernieuwing in esthetiek 1

Bronvermeldingen

afbeelding 1	Foreign Office Architects, ontwerp Groninger Forum, 2007, http://vorige.nrc.nl/binnenland/article1762685.ece , laatst geraadpleegd op 10 augustus 2016
afbeelding 2	Foreign Office Architects, ontwerp Groninger Forum, 2007, https://klaasamulder.wordpress.com/2007/01/20/zeven-ontwerpen-voor-het-groninger-forum/
afbeelding 3	NL Architects, ontwerp Groninger Forum, 2007, http://www.architectuur.org/nieuwsitem/3084/Start_bouw_Groninger_Forum.html , laatst geraadpleegd op 10 augustus 2016
afbeelding 4	NL Architects, ontwerp Groninger Forum, 2007, http://www.nlarchitects.nl/slideshow/19?slide=13 , laatst geraadpleegd op 10 augustus 2016
afbeelding 5	UN Studio, ontwerp Groninger Forum, 2007, https://klaasamulder.wordpress.com/2007/01/20/zeven-ontwerpen-voor-het-groninger-forum/
afbeelding 6 en 7	UN Studio, ontwerp Groninger Forum, 2007, http://www.unstudio.com/projects/groninger-forum , laatst geraadpleegd op 10 augustus 2016
afbeelding 8	Zaha Hadid, ontwerp Groninger Forum, 2007, http://abduzeedo.com/architect-day-zaha-hadid , laatst geraadpleegd op 10 augustus 2016
afbeelding 9	Zaha Hadid, ontwerp Groninger Forum, 2007, https://klaasamulder.wordpress.com/2007/01/20/zeven-ontwerpen-voor-het-groninger-forum/ , laatst geraadpleegd op 10 augustus 2016
afbeelding 10	Piero di Cosimo, <i>Portretten van Giuliano en Francesco Giamberti da Sangallo</i> , 1482-1485, collectie Rijksmuseum Amsterdam https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/SK-C-1367
afbeelding 11	Oskar Kokoschka, <i>Dubbelportret van Hans Mardersteig en Carl Georg Heise</i> , 1919 https://www.kunstdummie.nl/posts/verguisd-en-gewild-de-beesten-en-mensen-van-oskar-kokoschka
afbeelding 12	Stephan Balkenhol, <i>Großer Kopf</i> , 1992 http://www.proholz.at/zuschnitt/20/stephan-balkenhol/ , laatst geraadpleegd op 18 december 2019
afbeelding 13	Stephan Balkenhol
afbeelding 14 en 15	David Cerny, <i>Zastávka</i> , 2005, foto's: anoniem
afbeelding 16	Jeroen Henneman, <i>De schreeuw</i> , 2007, https://www.buitenbeeldinbeeld.nl/Amsterdam_O/Schreeuw.htm
afbeelding 17	exterieur Haus am Horn https://www.archdaily.com/873082/ad-classics-haus-am-horn-germany-georg-muche/593b59fde58ece83c40003cf-ad-classics-haus-am-horn-germany-georg-muche-photo?next_project=no

afbeelding 18	deel van interieur Haus am Horn https://www.archdaily.com/873082/ad-classics-haus-am-horn-germany-georg-muche
afbeelding 19	Peter Keler, wieg, 1922, http://www.landewednackhouse.com/
afbeelding 20	Alma Siedhoff-Buscher, bouwspel, https://shop.bauhaus-movement.com/bauhaus-bauspiel
afbeelding 21	https://www.krown-design.com/wp-content/uploads/2018/06/Krow-It-Yourself-Instruction-Manual.pdf
afbeelding 22	https://www.krown.bio/product/giy-packaging-kit/
figuur 1	NL Architects, ontwerp Groninger Forum, 2007, http://www.nlarchitects.nl/slideshow/19?slide=81 , laatst geraadpleegd op 23 oktober 2019
figuur 2 en 3	NL Architects, ontwerp Groninger Forum, 2007, http://www.nlarchitects.nl/slideshow/19?slide=41 , laatst geraadpleegd op 23 oktober 2019, http://www.nlarchitects.nl/slideshow/ , laatst geraadpleegd op 10 augustus 2016
figuur 4	Stephan Balkenhol, in zijn atelier, 1992
figuur 5	Stephan Balkenhol, <i>Grosser Kopf</i> in galerie, 1992
figuur 6	Vorkurs, Bauhaus, 1928 https://www.flickr.com/photos/87334865@N08/8565505861

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.